

SANAT EĞİTİMİ DERSLERİNDE YARATICI DRAMA KULLANIMINA İLİŞKİN BİR DURUM ÇALIŞMASI¹

Bilim Uzmanı Esra ÇİFÇİ

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü

esra_cifci17@erdogan.edu.tr

ORCID: 0000-0002-0580-6615

Bilim Uzmanı Aynur KILIÇ

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü

aynur_kilic@erdogan.edu.tr

ORCID: 0000-0003-4809-3894

Bilim Uzmanı Betül YAYLI

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü

betul_yayli17@erdogan.edu.tr

ORCID: 0000-0003-3364-6580

Doç. Dr. Ayşegül OĞUZ NAMDAR*

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü

aysegul.oguz@erdogan.edu.tr

ORCID: 0000-0002-6853-8507

Özet

Bu çalışma sanat eğitimi dersi veren öğretmenlerin sanat derslerinde yaratıcı dramayı kullanımlarına ilişkin görüşlerini etraflıca ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Bu araştırma, bir il merkezinde bulunan üç tanesi ilkokul, dört tanesi ortaokul olmak üzere yedi farklı okulda görev yapmakta olan 5 sınıf öğretmeni, 5 görsel sanatlar öğretmeni, 5 müzik öğretmeni olmak üzere toplam 15 öğretmenle yürütülmüştür. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ve betimsel analiz yapılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin sanat eğitimi derslerinde yaratıcı dramayı kullanımlarına ilişkin olarak; yaratıcı dramayı en fazla müzik dersinde kullandıkları, bunun yanında resim dersinde de yaratıcı drama yöntemini kullandıkları görülmüştür. Sanat eğitimi dersi veren öğretmenlerin derslerinde yaratıcı dramayı kullanmalarının öğretmen açısından öğrenciyi daha kolay derse katabilmesi, öğrenci açısından aktif katılımı sağlaması, mekân açısından öğrencinin kendini daha rahat ifade etmesi ve konu açısından da anlaşılabilirliği sağlayarak kalıcı öğrenmeleri gerçekleştirilmesi gibi olumlu etkilerinin olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre; sanat ve yaratıcı drama arasında karşılıklı ve sıkı bir bağ bulunmaktadır. Yaratıcı dramanın daha etkili kullanılması için öğretmenlere kendilerini geliştirebilecekleri hizmet içi eğitim kurslarının düzenlenmesi, sanat derslerine ayrılan sürenin artırılması, drama atölyelerinin oluşturulması ve materyal desteğinin sağlanması bu çalışmanın önerileri arasında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcı Drama, Görsel Sanatlar, Müzik, Sınıf Öğretmenleri.

Atf:

Çifçi, E., Kılıç, A., Yaylı, B., Oğuz Namdar, A. (2020). Sanat Eğitimi Derslerinde Yaratıcı Drama Kullanımına İlişkin Bir Durum Çalışması. IDA: International Design and Art Journal, 2(1), s.1-16.

¹ Bu çalışma 11-14 Nisan 2018 tarihinde Ankara'da 17.Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

* Sorumlu Yazar

A CASE STUDY ON THE USE OF CREATIVE DRAMA IN ART EDUCATION COURSES¹

Science Specialist Esra ÇİFÇİ

Recep Tayyip Erdoğan University The Faculty of Education Department of Elementary Education
esra_cifci17@erdogan.edu.tr
ORCID: 0000-0002-0580-6615

Science Specialist Aynur KILIÇ

Recep Tayyip Erdoğan University The Faculty of Education Department of Elementary Education
aynur_kilic@erdogan.edu.tr
ORCID: 0000-0003-4809-3894

Science Specialist Betül YAYLI

Recep Tayyip Erdoğan University The Faculty of Education Department of Elementary Education
betul_yayli17@erdogan.edu.tr
ORCID: 0000-0003-3364-6580

Assoc. Prof. Dr. Ayşegül OĞUZ NAMDAR*

Recep Tayyip Erdoğan University The Faculty of Education Department of Elementary Education
aysegul.oguz@erdogan.edu.tr
ORCID: 0000-0002-6853-8507

Abstract

This study was carried out in order to expose the opinions of the teachers teaching art education courses about the use of creative drama in art course. According to the nature of the study among qualitative research designs the case study design was used. This research using the case study was conducted with a total of 15 teachers including 5 elementary teachers, 5 visual arts teachers, 5 music teachers, who work in seven different schools, three of whom work in primary and four in middle schools. The data was collected by a semi structured interview form designed by the researchers. The data were analyzed by using the content and descriptive analyses. As a result of the research, regarding the use of creative drama in teachers' art education courses; it was found that they used creative drama mostly in music courses, besides they used creative drama method in art course. They indicated that from a teacher's perspective it engages students in the course more easily, from a student's perspective it provides more active engagement, students can more easily express themselves regarding the space, and it makes the subject more understandable and thus permanent learning regarding the subject. Based on the results, there is a tight and bidirectional relationship between art and creative drama. In order to use creative drama more effectively, organizing in-service training courses where teachers can improve themselves, increasing the time allocated to art classes, creating drama workshops and providing material support are among the implications of this study.

Keywords: Creative Drama, Visual Arts, Music, Elementary Teachers.

Citation:

Çifçi, E., Kılıç, A., Yaylı, B., Oğuz Namdar, A. (2020). Sanat Eğitimi Derslerinde Yaratıcı Drama Kullanımına İlişkin Bir Durum Çalışması. IDA: International Design and Art Journal, 2(1), p.1-16.

¹This study was presented as an oral presentation at the 17. International Primary Teacher Education Symposium on 11-14 April 2018.

* Corresponding Author

Giriş

Günümüzde eğitimde kullanılan yenilikçi uygulamalardan biri de yaratıcı dramadır. Aslında dramanın eğitimde kullanımı Türkiye’de daha erken dönemlere ulaşmaktadır. Eğitimde dramatizasyon kullanımıyla başlamış, daha sonra yaratıcı drama olarak farklı alanlarda kullanılmasıyla yenilik katmış ve katmaya devam etmektedir. Yaratıcı dramanın alan yazında yapılan farklı tanımları bulunmaktadır. Bunlardan bazıları şu şekildedir: San (1996: 149) eğitimde yaratıcı dramayı, doğaçlama, rol oynama vb. tiyatro ya da drama tekniklerinden yararlanılarak, bir grup çalışması içinde, bireylerin, bir yaşantıyı, bir olayı, kimi zaman bir soyut kavramı ya da bir davranışı, eski bilişsel örüntülerinin yeniden düzenlenmesi yoluyla ve gözlem, deneyim duygu ve yaşantıların gözden geçirildiği oyunsu süreçlerde anlamlandırması, canlandırması olarak tanımlamaktadır. Drama, oyun anlamında kullanılmakta ise de eğitimde bir öğretim yöntemi olarak uygulanmasının amacı duyuşsal, bilişsel ve davranışsal yetileri geliştirmektir. Drama özgüven, kendini tanıma, yaratıcılık, eleştirel bakış, kendini aşma, problem çözme ve çözüm yolları üretme gibi nitelikleri kazandıran etkili bir yoldur (Genç, 2003: 196). Adıgüzel (2013: 45) yaratıcı dramayı “bir grubu oluşturan üyelerin yaşam deneyimlerinden yola çıkarak, bir amacın, düşüncenin, doğaçlama, rol oynama (rol alma) vd. tekniklerden yararlanarak canlandırılması” olarak tanımlamaktadır. McCaslin (1990: 283) tarihsel olarak, dramanın uzun zamandan beri eğitim ve öğretimde etkili bir yöntem olarak tanınmakta olduğunu belirtmiştir.

Yaratıcı dramanın yöntem boyutu düşünüldüğünde, eğitimde pek çok derste etkili biçimde kullanıldığı ve olumlu sonuçlar alındığı alan yazındaki araştırmalardan da görülmektedir. Yalnız, bu alanlardan aslında en iç içe olan sanat alanına ilişkin alan yazında çok az sayıda araştırmanın olduğu görülmüştür. Sanat ve yaratıcı drama doğrudan ilişkilidir; yaratıcı drama, sanatın hemen her dalından yararlanır. Yaratıcı drama çalışmaları, sanat eğitimi alanı başta olmak üzere eğitim bilimlerinin tüm anabilim dallarından yararlanır. Fotoğraftan müziğe, heykelden şiire, öyküye, kitle iletişim araçlarının eğitim açısından etkilerinden resme, eğitimin psikolojik temellerinden sosyolojiye olduğu gibi pek çok alandan kendine içerik oluşturabilir (Üstündağ, 1998: 30).

Yaratıcı dramanın da bir sanat alanı olduğu; sanat, sanat eğitimi ve yaratıcı dramanın pek çok ortak noktası olduğu, birbirinin alt alanı olduğu düşünülürse, bu iki alanın birbiri ile sıkı bir ilişki içinde olduğu söylenebilir. Dramanın sanatla dolaylı ve karşılıklı ilişkisi vardır. Sanatla yapılan eğitim ve öğretimlerde drama öğrencilerin düşünmeyi öğrenmesine, bedensel ve ruhsal yönden gelişmesine ve onlara yaratıcılık yollarının açılmasına katkıda bulunur. İspiroğlu’na (1994: 49) göre sanat, eğitim ve öğretimin temel taşlarından biridir. Eksikliği halinde kişilik ve sosyal gelişimlerde olumsuz etkileri olabilir. Dramanın sanatla ilişkisi vardır. Sanatla yapılan eğitim ve öğretimlerde öğrencilerin düşünmeyi öğrenmesine, bedensel ve ruhsal yönden gelişmesine ve onlara yaratıcılık yollarının açılmasına katkıda bulunur. Sanat eğitimi derslerini yalnızca sanat öğretmenleri değil, sınıf öğretmenleri de verebilmektedir. Bu bakımdan bu araştırmada görsel sanatlar, müzik ve sınıf öğretmenlerinden görüş alınmıştır. Ayrıca bu araştırma sanat eğitimi dersi veren öğretmenlerin düşüncelerini doğrudan alıntılarla ortaya koymasından önemlidir. Sanat eğitimini verecek olan öğretmenlerin de yaratıcı dramayla ilgili görüşleri büyük önem taşımaktadır. Bu sebeple yapılan araştırmanın alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Balıkçı (2001) dramanın bilimsel ve sanatsal eğitimin etkileyici ve bilgilendirici alanlarındaki durumunu incelemiştir. Akyüzlüer (2007), ilköğretim 4.sınıf öğrencilerinin müziksel becerilerini geliştirmede drama yönteminin etkisinin olup olmadığını deneysel yöntem kullanarak araştırmıştır. Apaydın (2010) çalışmasında, ilköğretim 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin görsel sanatlar dersi içerisinde yapılan drama etkinliklerine yönelik görüşlerine yer vermiştir. Keyik (2011) çalışmasında, Güzel Sanatlar Liseleri resim bölümlerinde, sanat eğitimcilerinin derslerinde yaratıcı drama etkinliklerini uygulama durumlarını ve uygulama koşullarını, öğretmen görüşleriyle belirlemeye çalışmıştır. Yılmaz Arıkan (2011) çalışmasında, yaratıcı drama yönteminin sanat eğitimi alanında olumlu katkı sağlayıp

sağlamadığını test etmiştir. Çakır İlhan (2007) çalışmasında, yaratıcı dramının eğitim yaklaşımı ile günümüz sanat anlayışlarındaki benzerlikleri incelemiştir.

Yöntem

Çalışmanın Deseni: Bu araştırma kapsamında bir konuya ilişkin katılımcıların görüşlerinin derinlemesine ortaya çıkarılması amaçlandığından, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırma sanat eğitimi derslerini veren öğretmenlerin sanat eğitimi derslerinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasına yönelik görüşlerinin tespit edilmesi amacıyla durum çalışması kapsamında yürütülmüştür. Bir olayın yoğun bir şekilde çalışılması olarak tanımlanan durum çalışması katılımcı gözlemleri, derinlemesine görüşmeler ve doküman toplama yoluyla elde edilen ve analiz edilen verilerin derinlemesine ve boylamsal olarak incelenmesini içerir (Glesne, 2013).

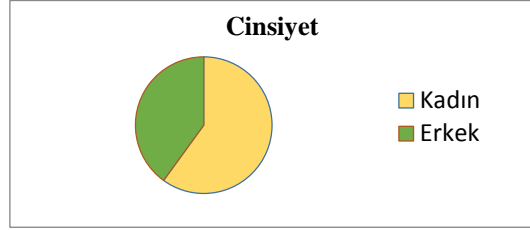
Katılımcılar: Bu araştırma kapsamında çalışma grubunu Türkiye'nin Karadeniz Bölgesinde üç tanesi ilkökul, dört tanesi ortaokul olmak üzere Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yedi farklı okulda görev yapmakta olan beş görsel sanatlar öğretmeni, beş müzik öğretmeni ile beş sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında sanat eğitimi dersleri; müzik ve görsel sanatlar olarak belirlenmiştir. Bu nedenle belirtilen bu dersleri ilkökul ve ortaokulda yürüten sınıf öğretmenleri, müzik öğretmenleri ve görsel sanat öğretmenleri araştırmaya dâhil edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenler gönüllülük esasına göre seçilmiştir. Görüşme yapılan 15 öğretmenden 13'ü hizmet içi eğitim/kurs/ seminer eğitimi almadığını, ikisi ise hizmet içi eğitim/kurs/seminer aldığını ifade etmiştir. Hizmet içi eğitim alan iki öğretmen "Gelecekte Bir Sınıf: Drama, Tiyatro Teknikleri ve Öğretme Sanatı ile Sınıf Yönetimi" adlı bu eğitimi 2017 yılında Rize ilinde bir gün süreyle aldıklarını ifade etmişlerdir.

Veri Toplama Aracı: Araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak, gönüllülük esasına dayanarak toplam 15 öğretmen ile bireysel görüşme yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu için ayrıntılı bilgi edinilerek uzman görüşüne başvurulmuştur. Araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu alanda uzman kişi tarafından incelenmiş ve form üzerinde değişiklik yapılması gereken noktalar belirlenerek görüşme formuna son hali verilmiştir. Araştırmacılar tarafından geliştirilen bu yarı yapılandırılmış görüşme formu, katılımcıların kişisel bilgilerini içeren birinci bölüm ile sanat eğitimi derslerinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlayan ikinci bölümden oluşmaktadır. Araştırma sorularına ek olarak, ilgili görüşme sorularının devamında sondalar kullanılarak sorulara daha ayrıntılı yanıt verilmesi sağlanmıştır. Görüşmeler gönüllülük esasına göre yapılmıştır. Her bir görüşme bireysel olarak ayrı ayrı yapılmıştır ve ortalama 10-15 dakika sürmüştür. Görüşmeler yapıldıktan sonra transkript edilerek yazılı doküman haline getirilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi: Elde edilen veriler nitel veri analizi araçlarından içerik analizi ve betimsel analiz yapılarak analiz edilmiştir. İçerik analizinde veriler kod ve frekans tabloları hazırlanarak sunulmuştur. Her tablonun devamında bulguların yorumu ile katılımcı görüşlerine doğrudan alıntılar yoluyla yapılan betimsel analize yer verilmiştir. Betimsel analizde veriler, önceden veya araştırma sonucunda temaların belirlendiği, görüşlerin çarpıcı bir şekilde yansıtılması için doğrudan alıntılara sık sık yer verilmesiyle (Yıldırım ve Şimşek, 2011) çözümlenmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin kod güvenilirliğini sağlamak amacı ile her bir doküman, iki bağımsız kodlayıcı tarafından ayrı ayrı kodlanmıştır. Her bir kodlayıcının elde ettiği kodlar arasındaki tutarlılığın sağlanması için, kod güvenilirliğinin sağlanması için Güvenirlik= Görüş Birliği/ Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı X 100 formülü kullanılmıştır (Miles ve Huberman, 2015).

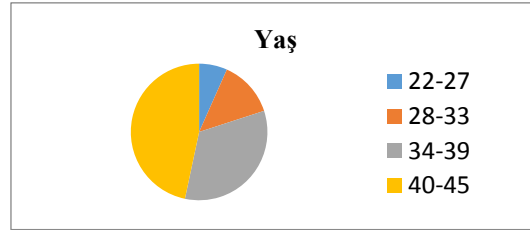
Bulgular ve Yorum

Bu araştırmanın veri analizi kapsamında sınıf öğretmenleri S1, S2 vd. görsel sanatlar öğretmenleri G1,G2 vd. ve müzik öğretmenleri de M1,M2 gibi numaralandırılarak ifade edilmiştir.

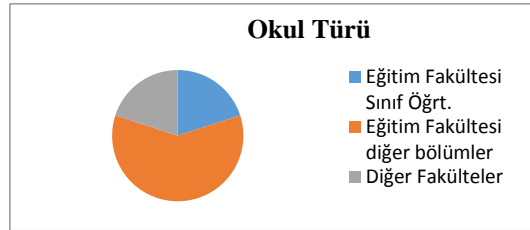
Grafik 1. Cinsiyet

Grafik 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan 15 öğretmenin 9’unun kadın, 6’sının ise erkek olduğu görülmektedir.

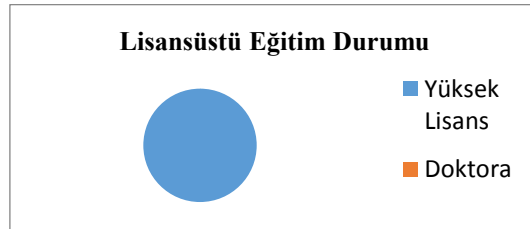
Grafik 2. Yaş

Grafik 2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşlarının genellikle 40-45 aralığında yoğunlaştığı görülürken, 45 ve üzerinde ise öğretmen bulunmadığı görülmektedir. Araştırmaya katılan bir öğretmenin 22-27 yaş aralığında, iki öğretmenin 22-33, beş öğretmenin ise 34-39 yaş aralığında olduğu görülmüştür.

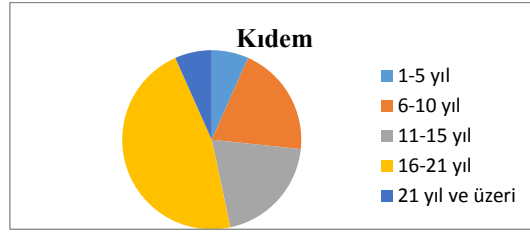
Grafik 3. Okul türü

Grafik 3’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan üç öğretmenin eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği, dört öğretmenin eğitim fakültesi müzik öğretmenliği, beş öğretmenin ise görsel sanatlar öğretmenliği bölümünden mezun oldukları görülmektedir. Diğer fakültelerden ise bir öğretmen ziraat mühendisliği, bir öğretmen filoloji bölümü, bir öğretmen de konservatuar mezunu olarak belirlenmiştir.

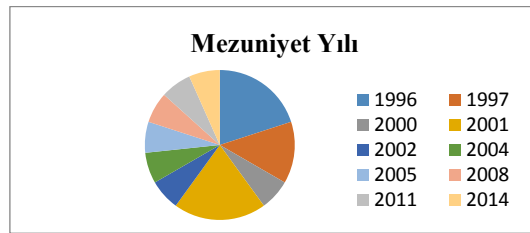
Grafik 4. Lisansüstü eğitim durumu

Grafik 4’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerden sadece bir öğretmenin lisansüstü eğitimine yüksek lisans düzeyinde devam ettiği görülmüştür.

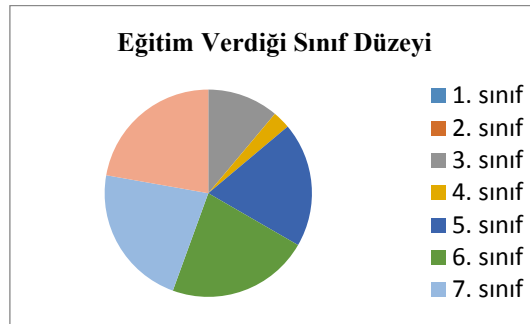
Grafik 5. Kıdem

Grafik 5’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki kıdemlerinin 16-21 yıl aralığında yoğunlaştığı görülmüştür. Bununla birlikte üç öğretmenin 11-15 yıl, üç öğretmenin 6-10 yıl, bir öğretmenin 1-5 yıl ve bir öğretmenin de 21 yıl ve üzeri olarak çalışıyor olduğu tespit edilmiştir.

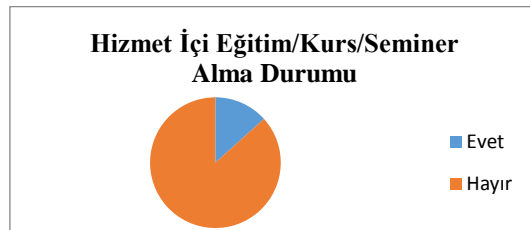
Grafik 6. Mezuniyet yılı

Grafik 6’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin üçünün 1996 yılında, üçünün 2001 yılında, ikisinin 1997 yılında, birinin 2000, birinin 2002, birinin 2004, birinin 2005, birinin 2008, birinin 2011 ve birinin de 2014 yılında mezun olduğu görülmektedir.

Grafik 7. Eğitim verdiği sınıf düzeyi

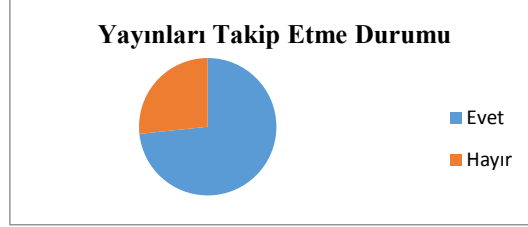
Grafik 7’de görüldüğü gibi bir ve ikinci sınıf düzeylerinde öğretmenlik yapan öğretmenlerin bulunmadığı, altı yedi ve sekizinci sınıflarda öğretmenlik yapan sekizer öğretmen, beşinci sınıfta yedi öğretmen, dördüncü sınıfta bir öğretmen ve üçüncü sınıfta ise dört öğretmen bulunduğu görülmektedir.

Grafik 8. Hizmet içi eğitim/kurs/seminer alma durumu

Grafik 8’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan 15 öğretmenlerden 13’ü hizmet içi eğitim/kurs/ seminer eğitimi almadığını, ikisi ise hizmet içi eğitim/kurs/seminer aldığını ifade etmiştir. Hizmet içi eğitim alan

iki öğretmen “Gelecekte Bir Sınıf: Drama, Tiyatro Teknikleri ve Öğretme Sanatı ile Sınıf Yönetimi” adlı bu eğitimi 2017 yılında Rize ilinde bir gün süreyle aldıklarını ifade etmişlerdi.

Grafik 9. Yayınları takip etme durumu

Grafik 10’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin 11’i yaratıcı dramayla ilgili yayınları takip ettiğini ifade etmişken, dört öğretmen ise yaratıcı dramayla ilgili herhangi bir yayını takip etmediğini belirtmiştir.

Tablo 1. Drama Deyince Aklınıza Neler Geliyor?

Kod	Frekans
Canlandırma	4
Oyunlaştırma	3
Tiyatro	3
Kendini İfade Edebilme	2
Eğlence	2
Öyküleştirme	2
Yaşayarak Öğrenme	2
Aktif Öğretim Yöntemi	2
Özgürlük	1
Seviyeye İnme	1
Doğallık	1
Pantomim	1
Taklit	1
Oyun	1
Özgünlük	1
Dramatizasyon	1
İlgi Çekici	1
Eğitici	1

Tablo 1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin dördü dramayı canlandırma, üçü oyunlaştırma, üçü tiyatro, ikisi kendini ifade edebilme, ikisi eğlence, ikisi öyküleştirme, ikisi yaşayarak öğrenme, ikisi aktif öğretim yöntemi, biri özgürlük, biri seviyeye inme, biri doğallık, biri pantomim, biri taklit, biri oyun, biri özgünlük, biri dramatizasyon, biri ilgi çekici, biri ise eğitici olarak ifade etmiştir. Öğretmenlerin çoğu drama denilince aklınıza ne geliyor sorusuna canlandırma yanıtını verirken, pantomim, taklit, oyun, dramatizasyonun az ifade edilen yanıtlar arasındadır. Bu konudaki SÖ5, GÖ1, MÖ4 kodlu öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

“Yaratıcı drama deyince aklıma gelen şey oyunlaştırmak, onların seviyelerine inmek geliyor”

“Farklı, özgün, çocuğu eğlendiren, aynı zamanda eğiten, aktif bir etkinliktir”

“Müziğe kendisini kaptırıp içinden geleni o anda neler hissediyorsa drama ile dışarı aktarma”

Bu açıklamalarla öğretmenler yaratıcı dramayı oyunlaştırmak ve çocukların seviyesine inmekle bağdaştırırken yaratıcı dramanın farklı, eğlenceli, eğitici ve aktif bir etkinlik olduğunu ifade etmiş ve yaratıcı dramanın doğaçlama özelliğine dikkat çekmişlerdir.

Tablo 2. Derslerinizde Sıklıkla Hangi Yöntem ve Teknikleri Kullanıyorsunuz?

Tema	Kod	Frekans
Yöntem	Gösterip yaptırma	6
	Anlatım	5
	Problem çözme	1
	Drama	1
Teknik	Soru-cevap	5
	Beyin fırtınası	5
	Rol oynama	4
	Grup çalışması(grupla öğretim)	1
	Öykü oluşturma	1
Diğer	Akıllı tahta	3
	Uygulama	3
	Yaparak- yaşayarak öğrenme	2
	Video-CD	2
	Teknoloji	1
	Sevgi	1
	Dinleme- çalma- söyleme	1
	Araştırma	1
	Materyal	1
	Örnek gösterme	1
	Kodlama	1
Çoklu zekâ	1	

Tablo 2’de görüldüğü gibi yöntem olarak altı öğretmenin gösterip yaptırma, beş öğretmenin anlatım ve bir öğretmenin de problem çözme yanıtlarını verdiği görülmektedir. Teknik olarak beş öğretmen soru-cevap, beş öğretmen beyin fırtınası, dört öğretmen rol oynama, bir öğretmen grup çalışması, bir öğretmen öykü oluşturma, bir öğretmen drama yanıtlarını vermiştir. Yöntem ve teknik yanıtlarının dışında öğretmenlerin üçü akıllı tahta, üçü uygulama, ikisi yaparak yaşayarak öğrenme, ikisi video-cd, biri teknoloji, biri sevgi, biri dinleme çalma söyleme, biri araştırma, biri materyal, biri örnek gösterme, biri kodlama biri çoklu zekâ yanıtını vermiştir. Bu şekilde kodlanan ifadeler tablo da yöntem ve teknik temalarının dışında “Diğer” kategorisi olarak ele alınmış ve bunun içinde değerlendirilmiştir. SÖ3, MÖ4, GÖ1 ve GÖ5 kodlu öğretmenlerin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

“Çocukların aklında nasıl kalır diye düşündüğümde hikâyeleştirmeyi çok kullanıyorum”

“Gösterip yaptırma tekniği, önce bilgiyi veriyorum, daha sonra hislerini dışa aktarıyoruz, hareketlerle anlatıyoruz”

“Gösterip yaptırma ve drama uyguluyorum, çünkü çocuklar açısından öğrenmeye daha uygun, daha eğlenceli olduğu için daha iyi oluyor”

“Örnek materyali gösteriyorum. Çünkü adı üzerinde, ürünü görüp hedefe daha iyi ulaşma noktasında ihtiyacım oluyor”

Tablo 3. Sanat Eğitimi Derslerinde Dramayı Kullanıyor Musunuz? Kullanıyorsanız Bir Örnekle Açıklar Mısınız?

Kod	Frekans
Evet	9
Hayır	3
Kısmen	3

Tablo 3’de görüldüğü gibi dokuz öğretmen derslerinde dramayı kullandığını belirtirken, üç öğretmen ise derslerinde dramayı kullanmadığını ifade etmiştir. Bununla birlikte üç öğretmen de derslerinde dramayı kısmen kullandıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin çoğu dramayı derslerinde kullandıklarını ifade etmiştir. Öğretmenlerin dramayı müzik dersinde nota öğretiminde, türkü ve

şarkının canlandırılmasında; resim derslerinde sıcak-soğuk renklerin öğretimi, maske yapma, Türkçe dersinde de hikâyelerin canlandırılması sırasında kullandıklarını ifade etmişlerdir. SÖ3, GÖ1, MÖ2 ve GÖ3 kodlu öğretmenlerin bu konudaki ifadelerine aşağıda yer verilmiştir.

“En son deyim ve atasözleri anlatıp hikâyeleştirdikten sonra canlandırdık”

“Ben mesela renklerle oyun çalışması yaparken sıcak ve soğuk renkleri kazandırmak amacıyla dramayı kullanıyorum. Sıcak renkler deyince toplanıyorlar, soğuk renk deyince ayrılıyorlar gibi mesela”

“Nota öğretirken tren rayları, lokomotifler de notaları kullanıyorum yani ‘do’ vagonu, ‘re’ vagonu gibi o şekilde kullanınca daha çok akıllarında kalıyor”

“Sanat eleştirisi kısmında kısmen canlandırma olarak kullanıyorum. Çocuk Van Gogh oluyor mesela, Picasso oluyor onun hayat hikâyesini canlandırıyor”

Tablo 4. Sanat Eğitimi Derslerinde Yaratıcı Dramanın Kullanımına İlişkin Görüşleriniz Nelerdir?

Kod	Frekans
Drama eğitiminin gerekliliği	3
Uzman öğretmen tarafından verilmeli	2
İçinden geleni yapma	1
Etkili yöntem olması	1
Akılda kalıcılık sağlaması	1
Dikkat çekici olması	1
Eğitimi kolaylaştırıcı	1
Hedefe ulaşmada etkili olması	1
Yaparak-yaşayarak öğrenme sağlaması	1

Tablo 4’te görüldüğü gibi öğretmenlerin derslerinde yaratıcı dramayı kullanımlarına ilişkin görüşlerinde üç öğretmen drama eğitiminin gerekli olduğunu, iki öğretmen drama eğitiminin uzman öğretmenler tarafından verilmesi gerektiğini, bir öğretmen drama dersinde öğrencilerin içinden gelen her şeyi yapabilme olanaklarına sahip olduğunu ve bir öğretmen de dramayla verilen derslerin akılda kalıcılık sağladığını ifade etmiştir. Bir öğretmen dramanın dikkat çekici etkisinin olduğuna değinmiş, bir öğretmen dramanın verilen eğitimi kolaylaştırdığını, bir öğretmen hedefe ulaşmada dramanın etkili olduğunu ve bir öğretmen de dramanın yaparak yaşayarak öğrenme olanağı sağladığını dile getirmiştir. Öğretmenler yaratıcı dramanın uzmanlık gerektiren bir alan olduğunu, gerekli olduğunu, etkili bir öğretim yöntemi olduğunu ve kullanılması gerektiğini aşağıdaki cümleleriyle ifade etmişlerdir: SÖ4, GÖ4 ve MÖ3 kodlu öğretmenlerin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

“Uzman bir öğretmen tarafından kullanılmalı”

“Gerekliliğine inanıyorum. Eğitim alınsaydı eğitimi kolaylaştırırdı”

“Etkili bir yöntemdir, kullanılması gerekiyor”

Tablo 5a. Sanat ve Drama Arasında Nasıl Bir İlişki Vardır?

Kod	Frekans
Bağlantılı	7
Birbirini tamamlayan etkinlikler	3
Sarmal	1
Sanata giden ilk adım	1
Karşılıklı ve karmaşık	1

Tablo 5a’da görüldüğü gibi yedi öğretmen sanat ve drama arasında bağlantılı bir ilişki olduğunu ifade ederken, üç öğretmen sanat ve dramanın birbirini tamamlayan etkinlikler olduğunu, bir öğretmen derslerin sarmal bir ilişkide olduğunu, bir öğretmen dramanın sanata giden ilk adım olduğunu ve bir öğretmen de drama ve sanat arasında karşılıklı ve karmaşık bir ilişki olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin çoğu genellikle sanat ve yaratıcı drama arasında bağlantılı bir ilişki olduğunu, bu ilişkinin sarmal olarak birbirini etkilediğini ifade etmişlerdir. SÖ5, SÖ1, GÖ1, GÖ3 ve MÖ1 kodlu öğretmenlerin

sanat ve dramanın birbiriyle ilintili olduğunu ifade eden görüşlerine doğrudan alıntılar yoluyla aşağıda yer verilmiştir:

“Yaratıcı drama, oyunu hayatın içine koyarak en iyi örnekleri drama ile anlatmak daha etkili oluyor. Teorik bilgidense tiyatro ile anlatmak daha verimli oluyor. Drama, okulda kesinlikle uzman kişiler tarafından verilmeli. Yaratıcı drama sanatla ilgilidir”

“Yapılan her yaratıcı drama etkinliğinin bir sanat eseri olduğunu, bunu yapan öğrencilerin de sanatçı gibi hareket ettiğini düşünüyorum”

“Müzikle birlikte kullanıldığında daha verimli oluyor gerçekten. Hem eğlenmiş oluyorlar, hem de bir şeyler öğreniyorlar. Dramada bir yerde hem eğlendirip hem öğretiyor. Sanat da aynıdır. Bence bağlantılıdır”

“Bütün sanat dalları birbiriyle ilişkilidir. Müziği dramadan, dramayı resimden ayıramayız”

“İkisi çok farklı şeyler, ama birbirinden ayrılmayacak bir bütün de diyebiliriz”

Tablo 5b. Sanat Eğitimi Derslerinde Yaratıcı Drama Kullanımıyla Öğrencilere Hangi Kazanımları ve Becerileri Kazandırabilirsiniz?

Kod	Frekans
Beden dili, mimikler	7
Kendini ifade etme	5
Özgüven	4
Empati	2
Yenilikçi düşünme	1
Girişkenlik	1
Pozitif düşünme	1
Eleştirel düşünme	1
Arkadaşlık ilişkileri	1
Konu öğretimi	1
Müzik	1

Tablo 5b’de görüldüğü gibi yedi öğretmen drama dersiyle çocuklara beden dili, mimik becerilerini, beş öğretmen yaratıcı düşünme, beş öğretmen kendini ifade etme, dört öğretmen özgüven, iki öğretmen empati, bir öğretmen yenilikçi düşünme, bir öğretmen girişkenlik bir öğretmen pozitif düşünme, bir öğretmen eleştirel düşünme, bir öğretmen arkadaşlık ilişkileri, bir öğretmen renkler-şekiller-meslekler becerilerini, bir öğretmen ise müzik becerilerini kazandırabileceklerini ifade etmişlerdir. Bunlardan hareketle öğretmenlerin çoğu dramayla beden dili ve mimikleri geliştirebileceklerini belirtirken, dramanın pozitif düşünme, eleştirel düşünme ve girişkenlik becerilerini de etkilediğini belirten öğretmenler bulunmaktadır. SÖ5, GÖ4, GÖ5 ve MÖ5 kodlu Öğretmen görüşlerine doğrudan alıntılar yoluyla aşağıda yer verilmiştir:

“Bence en basitinden vücut dilini ve mimikleri kullanabiliyorlar, karşı tarafa kısaca duygularını anlatabiliyorlar. Öğrencilerin vücudu derse hazır mı değil mi anlıyoruz”

“Hayal gücü gelişir, sanatı daha yakından hisseder”

“İlgili etkinlik ne ise onu hayatta kazanması için bir provadır. Bir kere görsel olarak ifade ediyor kendisini, dönüt aldığı için de özgüveni artıyor”

“Öykülendirme, konuyu anlatabilme, hikayelendirebilme becerisi, el kol koordinasyon gelişimi, anlattığı şeyi beden biline uygulayabilme”

Tablo 5c. Sanat Eğitiminde Yaratıcı Dramanın Kullanımının Olumlu Etkileri Var mı? Varsa; Öğretmen, Öğrenci, Mekân ve Konu Bakımından Açıklayabilir Misiniz?

Tema	Kod	Frekans
Öğretmen	İşi kolaylaştırma	5
	Dersi zevkli işlemek	4
	Kalıcı hale getirme	3
	Dersi aktif işleme	3
	Öğrencileri tanıma	2

Öğrenci	Mutlu olma	6
	Kalıcı öğrenme	4
	Hayal dünyası gelişir	3
	Girişkenlik	1
	Aktif katılma	1
	Farklı şeyler öğrenme	1
	Dikkat çekme	1
	Özgüven	1
Mekan	Rahat kullanma	2
	Rahat hissetme	1
	Görsellik	1
	Sahne	1
	Katılım	1
	Materyal	1
Konu	Kolay öğrenme	5
	Anlaşılabilirlik	3
	Pekiştirici	2
	Kalıcı öğrenme	2
	Eğlenceli	1
	Somutlaştırıcı	1

Tablo 5c’de görüldüğü gibi sanat eğitimi derslerinde yaratıcı drama kullanımının öğretmenler açısından olumlu yönleri olarak beş öğretmen; dramanın ders işleyiş sürecinde öğretmenin işini kolaylaştırdığını dört öğretmen dramanın dersi daha zevkli hale getirdiğini, üç öğretmen dramanın dersi kalıcı hale getirdiğini, üçü dersi aktif işlediğini, ikisi de öğrencileri tanıma noktasında dramanın olumlu yönlerine değinmişlerdir. Dramanın öğrenci açısından olumlu etkilerinde; altı öğretmen öğrencilerin drama dersinde mutlu olduklarını, dört öğretmen drama ile derslerde öğrencilerin daha kalıcı öğrenmeler gerçekleştirdiğini, üç öğretmen öğrencilerin hayal dünyasının geliştiğini, bir öğretmen drama ile çocuklarda girişkenlik becerisinin arttığını, bir öğretmen öğrencilerin derse aktif katılımını sağladığını, bir öğretmen drama ile öğrencilerin farklı şeyler öğrendiklerini, bir öğretmen dramanın öğrencilerin dikkatini çektiğini ve bir öğretmen de öğrencilerin özgüvenlerini yükselttiğini ifade etmiştir. Dramanın mekân açısından olumlu yönlerinde öğretmenlerden ikisi drama esnasında mekânı rahat kullandıklarını, biri öğrencilerin kendini daha rahat hissettiğini, biri mekânın görsellik açısından dikkati çektiğini, biri mekân elverişli olduğunda daha fazla öğrenci katılımını sağladığını, biri de mekândaki materyallerin öğrencilerde derse katılma isteği uyandırdığını, bir öğretmen ise sahne açısından kolaylık sağladığını söylemiştir. Son olarak dramanın konu açısından olumlu etkileri arasında beş öğretmen drama ile konunun daha kolay öğrenildiğini, üç öğretmen konuyu daha anlaşılabilir kıldığını, iki öğretmen dramanın konuları pekiştirdiğini, iki öğretmen kalıcı öğrenme sağladığını, bir öğretmen konuyu eğlenceli hale getirdiğini, bir öğretmen ise konuları somutlaştırdığını belirtmiştir. SÖ3, MÖ5 ve GÖ1 kodlu öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

“Ben dersi daha aktif hale getiriyorum, dersler daha kalıcı işleniyor. Öğrenci de zevk alıyor, unutmuyor öğrendiklerini ve derste daha istekli oluyorlar. Mekân olarak zaten sınıfı istediğim gibi kullanabiliyorum gerektiğinde çok amaçlı salonu, sıraları kenara çekip rahatça sınıfı kullanabiliyorum. Konu açısından da öğrenciler daha iyi hatırlıyorlar ve onların zihinsel gelişimine katkı sağlıyor”.

“Konuyu anlatırken işimi kolaylaştırıyor ve öğrenci de bilgiyi daha kalıcı olarak öğreniyor ve öğrendiğini unutmuyor. Mekândaki görseller de öğrencilerin dikkatini çekiyor ve konuyu da daha rahat kavrayabiliyorum öğrencilere”.

Mesela ben dersi işlerken çocuklardan da bir şeyler öğreniyorum. Öğrenci bir şeyler yapabilmenin mutluluğunu yaşadıkça kendine olan özgüveni de artıyor. Mekân öğrencilerin dikkatini daha fazla çekiyor ve daha çok uygulamak istiyor konuda daha kalıcı oluyor böylece”

Tablo 5d. Sanat Eğitiminde Dramanın Kullanımı Sırasında Karşılaşılabileceğiniz Güçlükler Var mıdır? Varsa; Öğretmen, Öğrenci, Mekân ve Konu Bakımından Açıklayabilir Misiniz? Karşılaştığınız Güçlüklerle Karşı Çözüm Önerileriniz Neler Olabilir?

Tema	Kod	Frekans
Öğretmen	Zaman sıkıntısı	5
	Eğitim Yetersizliği	3
	Uygulama alanı dar	1
	Öğrenci fazlalığı	1
	Yorucu	1
	Plan yapmada yetersizlik	1
	Materyal sıkıntısı	1
	Veli ile iş birliği	1
	Konuya hâkim olamama	1
Öğrenci	Kendini rahat hissetmeme	3
	Dersin akışını bozma	1
	Konsantre olamama	1
	Motive edebilme	1
	Hazırbulunuşluluk	1
	Veli	1
Zaman	1	
Mekan	Atölye eksikliği	6
	Sınıf ortamı uygun değil	4
	Sınıf mevcudunun fazlalığı	2
Konu	Zaman	1
	Konunun sınıf düzeyine uyarlanamaması	1
	Her konuya uygun olmaması	1

Tablo 5d’de görüldüğü gibi sanat eğitimi derslerinde yaratıcı drama kullanımının öğretmenler açısından karşılaşılabilecek güçlükler olarak beş öğretmen; dramanın ders işleme sürecinde zaman sıkıntısı olduğunu, üç öğretmen drama eğitimi yetersizliğini, bir öğretmen drama derslerini işleme sürecindeki uygulama alanı darlığını, bir öğretmen sınıflardaki öğrenci fazlalığını, bir öğretmen drama dersini işlemenin yorucu olduğunu, bir öğretmen drama ders planını hazırlamada yetersiz olduğunu, bir öğretmen drama derslerine ilişkin materyal eksikliğini, bir öğretmen drama derslerinin veli ile işbirliği içinde yürütülmesi gerektiğini, bir öğretmen drama derslerinde konuya hâkim olamama durumlarını belirtmişlerdir. Yaratıcı dramanın öğrenciler açısından karşılaşılabilecek güçlüklerine bakıldığında; üç öğretmen öğrencinin drama derslerinde kendini rahat hissetmediğine, bir öğretmen drama derslerinde öğrencilerin dersin akışını bozduğuna, bir öğretmen öğrencilerin drama dersine konsantre olamadığına, bir öğretmen drama derslerinde öğrencilerin motive olamamasına, bir öğretmen öğrencilerin drama dersine karşı hazırbulunuşluğuna, bir öğretmen öğrencilerin velilerine, bir öğretmen ise drama derslerinde öğrencilere zamanın yeterli olmadığına değinmişlerdir. Yaratıcı dramanın mekân açısından karşılaşılabilecek güçlüklerine bakıldığında; altı öğretmen drama dersleri için atölye eksikliğini, dört öğretmen drama dersleri için sınıfların uygun olmadığını, iki öğretmen sınıf mevcudunun fazlalığını ifade etmişlerdir. Bunun yanında yaratıcı dramanın konu açısından karşılaşılabilecek güçlüklerine bakıldığında; bir öğretmen konulara drama derslerine uygun süre verilmediğine, bir öğretmen drama derslerinde konunun sınıf düzeyine uyarlanamamasına, bir öğretmen drama derslerinin her konuya uygun olmamasına değinmişlerdir. SÖ4, MÖ5 ve GÖ3 kodlu öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

“Öğrenci kendini rahat hissedemeyince eleştirilmekten korkuyor çünkü sınıf ortamı da uygun değil yeterli alan yok ve öğrenci sayısı çok fazla. Bir de her konu dramaya uygulanabilir olmuyor orada zorlanıyoruz”.

“Öğretmen dramaya hâkim değilse sıkıntı yaşayabilir. Öğrencide eğer utangaç ise aktif katılamıyor derslere ve dekorumuz da yetersiz. Drama da her konuya uygun olmayabiliyor yani”.

“Ben sınıf kalabalık olduğu için uygulama esnasında sınıfı idare ederken zorlanıyorum. Öğrenci de motive olmazsa dersi ilerletemiyoruz. Mesela mekân olarak da tek bir atölyemiz var ve ortak kullanıyoruz”.

Tablo 6. Sanat Eğitimi Dersinde Yaratıcı Dramanın Etkili Kullanılması İçin Neler Önerirsiniz?

Kod	Frekans
Hizmet içi eğitim	9
Ders süreleri artırılmalı	6
Mekânın elverişli olması	5
Konuların uygulanabilirliği	3
Aile bilinçlendirilmeli	3
Kaynak desteği	2
MEB destekli yayınların kullanımı	1
Ders İyi yapılandırılmalı	1
Dersler birbiriyle bağlantılı olmalı	1

Tablo 6’da görüldüğü gibi dramanın daha etkili kullanımı için dokuz öğretmen hizmet içi eğitimin gerekliliğini, altı öğretmen ders sürelerinin artırılması gerektiğini, beş öğretmen mekânında elverişli olması gerektiğini, üç öğretmen ise konuların drama uygulanabilir olması gerektiğini ifade etmiştir. Bununla birlikte üç öğretmen ailenin drama eğitimi ile ilgili bilinçlendirilmesini, iki öğretmen kaynak desteğinin artırılmasını, bir öğretmen MEB destekli yayınların kullanılmasını, bir öğretmen dersin iyi yapılandırılması gerektiğini, bir öğretmen de derslerin birbiriyle bağlantılı olması gerektiğini vurgulayarak drama dersinin daha etkili kullanımına ilişkin olarak öneriler getirmişlerdir. SÖ4, MÖ2, MÖ3 ve GÖ3 kodlu öğretmenlerin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

“Drama konusunda öğretmenlere hizmet içi eğitim verilebilir, bir de drama ayrılan ders saatlerinin artırılması da çok önemli. Aileye de bu konuda eğitim verilebilir”.

“Çok ciddi kaynak eksikliğimiz var ve bu sıkıntı yüzünden bazen hatalarımız da oluyor. Ayrıca zorunlu seminer şeklinde eğitim verilse daha iyi olur”.

“Drama bütün derslerle bağdaştırılmalı ve uzman öğretmenlerle de iş birliği içinde olunabilir. Ders sayısı da artırılsa iyi olabilir”.

“Zaman genişletilmeli, mekân ayarlanmalı ve iyi bir planlama yapılmalı”.

Araştırma sürecinde elde edilen bulgular doğrultusunda öğretmenlerin yaratıcı dramayı; oyun, doğaçlama, öyküleme, pandomim, taklit, canlandırma, tiyatro gibi kavramlarla açıkladıkları görülmüştür. Elde edilen bulgularda yedi öğretmen yaratıcı dramanın bir “yöntem”, beş öğretmen de bir “teknik”, üç öğretmen de yaratıcı dramanın hem yöntem hem de teknik olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin derslerinde kullandıkları yöntem ve teknikler en fazla gösterip yaptırma olarak belirlenmiştir. Öğretmenler yaratıcı drama ile ilgili kendilerine seminer verilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Elde edilen bulgular arasında sanat ve yaratıcı drama arasında karşılıklı bir ilişki olduğu yer almaktadır. Sanat eğitimi derslerinde yaratıcı dramayla öğrencilere el becerileri, hayal gücü, kendini ifade etme, özgüven, beden dili, empati gibi becerilerin geliştiği öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Öğretmenler, sanat eğitimi derslerinde yaratıcı drama kullanımının öğretmen, öğrenci, mekân ve konu bakımından olumlu katkılar sağlayabileceğini vurgulamışlardır. Bunun yanı sıra, sanat eğitiminde yaratıcı drama yönteminin kullanımında karşılaşılabilecekleri güçlükleri de ifade etmişlerdir.

Tartışma ve sonuçlar

Araştırmada elde edilen bulgulara göre sanat eğitimi dersi veren öğretmenlerin yaratıcı dramayı “öyküleme, oyun, doğaçlama, pandomim, taklit, canlandırma, tiyatro gibi kavramlarla dile getirdikleri görülmüştür. En genel tanımıyla eğitimde yaratıcı drama; herhangi bir konuyu, doğaçlama, rol oynama gibi tekniklerden yararlanarak, bir grupta ve grup üyelerinin birikimlerinden, yaşantılarından yola

çıkarak canlandırmalar yapmaktır (Adıgüzel, 2006: 21). Araştırmaya katılan 6 öğretmen yaratıcı dramayı yöntem, 5 öğretmen teknik, 4 öğretmen ise hem yöntem hem de teknik olarak ifade etmiştir. Elde edilen verilerde drama için çoğunlukla yöntem ifadesi kullanıldığı görülmektedir. Aykut'a (2006: 40) göre bir sanat eğitimi alanı olan yaratıcı dramanın da sanatsal yetiştirme sürecinde yöntem olarak kullanılmasının etkili olacağını düşünmesi araştırma da elde edilen bu sonucu desteklerken, Keyik'e (2011: 64) göre öğretmenlerin yaratıcı drama tekniklerini kullanma düzeylerinin kendi yetenek ve becerilerine kaldığını ve nihayetinde de yaratıcı dramanın bilimsel olarak öğretim teknikleri içerisinde kullanılmamakta olduğunu öne sürmüştür. Köksal Akyol'a (2003: 179) göre dramanın birçok alanda kullanılabilen bir yöntem olduğunu belirtmiştir. Bunun yanı sıra gelişmiş ülkelerce yaratıcı dramanın hem bir öğretim yöntemi hem de tek başına bir disiplin olarak kabul gördüğünü belirten görüşler de bulunmaktadır.

Bu araştırmada öğretmenlerin derslerinde en çok kullandıkları yöntem-teknikğin gösterip yaptırma olduğu belirlenmiştir. Sanat eğitimi dersi veren 15 öğretmenin 10'u derslerinde yaratıcı dramayı kullandığı belirtmiştir. Öğretmenlerin sanat eğitimi derslerinde yaratıcı dramayı kullanımlarına ilişkin olarak; yaratıcı dramayı en fazla müzik dersinde kullandıkları, bunun yanında resim, Türkçe ve fen bilgisi derslerinde de dramaya başvurdukları görülmüştür. Yaratıcı dramanın eğitim-öğretim sırasında kullanımının gerekli olduğunu savunan öğretmen görüşleri fazlasıyla yer almaktadır. Sanat eğitimi derslerinde öğretmen görüşleri doğrultusunda yaratıcı drama yöntemiyle öğrencilere kendini ifade etme ve özgüven becerilerinin kazandırılabilceği belirlenmiştir. Kaya'ya (2006) göre drama destekli olarak işlenen görsel sanatlar dersi ile 3. sınıf öğrencilerinin derse ilgilerinin arttığını, öğrencilerin çalışma disiplini kazandıklarını, resme yoğunlaştıklarını, hayal güçlerinin ve yaratıcılıklarını dışa vuran yorumlar yapabilmelerine katkıda bulunduğunu öne sürerek araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerini desteklemiştir. Aykaç (2007: 34) 5.sınıf öğrencileri ile uyguladığı çalışmada derslerin eğlendirici ve akıcı geçmesini sağladığını, yaratıcı drama yöntemiyle ders işlemenin öğrencilerin daha çok mutlu olduğu sonucuna varmıştır. "Drama bireylerin iletişim becerilerini arttırmanın yanı sıra, yaratıcı düşünme becerilerinde de artış sağlar" (Bayraktar ve Okvuran, 2012: 662). Öztürk (2001: 251) demokratik davranışlarda bulunan, konular arasında bağlantı kurabilen, özgür düşünebilen, hoşgörülü, yaratıcı çocuk yetiştirmeyi amaçlayan eğitim sisteminde yaratıcı dramanın yardımcı olabileceğini belirtmiştir. Oğuz (2013: 100) çalışmasında yaratıcı drama etkinliklerinin bilgi, beceri ve yaratıcılık konusunda öğrencilerin başarılarını olumlu etkilediğini, demokratik bir ortamda aktif bir şekilde ders işlemekten hoşlandıklarını belirlemiştir. Sanat ve yaratıcı drama arasındaki ilişkiye bakıldığında, öğretmenler sanat ve yaratıcı drama arasında karşılıklı ve sıkı bir bağ olduğunu ifade etmişlerdir. Sanat eğitimi dersi veren öğretmenlerin derslerinde yaratıcı dramayı kullanmalarının öğretmen açısından öğrenciyi daha kolay derse katabilmesi, öğrenci açısından aktif katılımı sağlaması, mekân açısından öğrencinin kendini daha rahat ifade etmesi ve konu açısından da anlaşılabilirliği sağlayarak kalıcı öğrenmeleri gerçekleştirmesi gibi olumlu etkilerinin olduğu belirlenmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre sanat eğitimi derslerinde yaratıcı dramanın kullanımı sırasında karşılaşılabilecek güçlükler arasında sınıfın kalabalık olması, öğrencinin içine kapanık olması, sınıfların yaratıcı drama için elverişli olmaması ve her konuya uygun olarak dramanın uyarlanamayabileceği gibi olumsuz görüşler de yer almaktadır. Bu araştırmada yapılan görüşmeler sonucunda dramanın öğretmenler tarafından genellikle canlandırma ve oyun olarak nitelendirildiği, özellikle fiziksel ortamdaki eksikler ve ders saatlerinin kısa olmasından dolayı öğretmenlerin derslerinde yaratıcı dramaya yeterince yer veremedikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Okvuran'a (2010: 5392) göre sınıf öğretmenin drama ve müze eğitimi alanında yeterli donanımı varsa birçok etkinlik yürütebileceğini ve bu alanlarda sınıf öğretmenin deneyim sahibi olması gerektiği vurgulanmıştır. Bu bakımdan öğretmenlerin sanat eğitimi derslerinde yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı ders planları hazırlayıp uygulayabilecek düzeyde bilgi ve yaşantı deneyimine sahip olmalarının önemli olduğu belirtilebilir (Oğuz, 2013: 105).

Yılmaz ve Şahan'ın (2016) araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının özellikle resim, müzik ve drama gibi derslerin açılması, öğrencilerin bu derslerden yararlanması gerektiğini, sanat eğitimi derslerinin önemini farkında oldukları belirtilmiştir. Çakır İlhan'ın (2019) araştırmasında hem öğretmenlik programlarında, hem ilkokul ve ortaokulda sanat derslerinin azaltıldığı ifade edilmiştir.

Öneriler

Araştırmada sanat eğitimi dersinde yaratıcı dramanın kullanımına ilişkin süreçte karşılaşılabilecek güçlüklerle dikkat çekilmesinin yanı sıra; öğretmen, öğrenci, mekân ve konu boyutuna ilişkin belirtilen tüm sorunların kaynakları, alınabilecek önlemlere işaret etmesi bakımından dikkate değerdir. Bu durum, sanat eğitimi dersi veren öğretmenlerin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerinde yaratıcı drama ile ilgili düzenlemelerin yapılabileceğine işaret etmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerinden yola çıkarak yaratıcı dramanın kullanımına ilişkin mevcut sorunları kolaylaştırmak için inovasyon, yani günümüzün en önemli kavramlarından biri olan yenilikçi düşünmenin daha fazla gün yüzüne çıkarılması ve değişen koşullara uyum sağlanabilmesi, var olan sorunların en aza indirilebilmesi için yeni yöntemlerin kullanılmasına ve yaratıcı fikirlerin üretilmesine gereksinim duyulduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra öğretmenlerin yaratıcı dramanın kullanımına hâkim olmaları için kendilerini geliştirebilecekleri hizmet içi eğitim, seminer ve bilgilendirme kurslarının düzenlenip buralara katılımın sağlanması, yaratıcı dramanın daha verimli kullanılabilmesi için görsel sanatlar ve müzik derslerine ayrılan sürenin artırılmasıyla ilgili düzenlemelerin getirilmesi, okullarda yaratıcı dramanın daha rahat uygulanabilmesi için klasik dersliklere ek olarak drama atölyelerinin oluşturulması, sınıf ortamının drama etkinliklerine göre ayarlanması ve materyal desteğinin sağlanması; son olarak da ailelerin bu konuda bilinçlendirilmesi, bu çalışmanın önerileri arasında yer almaktadır.

Kaynakça

- Adıgüzel, Ö. (2006). Yaratıcı Drama Kavramı, Bileşenleri ve Aşamaları. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), s. 17-30.
- Adıgüzel, Ö. (2013). *Eğitimde Yaratıcı Drama*. Ankara: Pegem Akademi.
- Akyüzlüer, F. (2007). İlköğretim 4. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Becerilerini Geliştirmede Dramanın Etkisi. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Apaydın, N. (2010). Drama Etkinlikleriyle Destekli Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Öğrenci Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Aykaç, M. (2007). İlköğretim Sanat Etkinlikleri Dersinde Yaratıcı Drama Yönteminin Öğrenci Memnuniyeti Açısından Değerlendirilmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(3), s. 27-43.
- Aykut, A. (2006). Günümüzde Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılan Yöntemler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), s. 33-42.
- Balıkçı, T. (2001). Sanat Eğitiminde Drama ve Yaratıcılığın Önemi. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Niğde.
- Bayraktar, A., Okvuran, A. (2012). Improving Student's Writing Through Creative Drama. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 51(2012), s. 662-665.
- Çakır İlhan, A. (2007). Yaratıcı Drama ile Örtüşen Çağdaş Sanat Akımları. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(3-4).
- Çakır İlhan, A. (2019), Türkiye'de Sanat ve Sanat Eğitimi Alanında Yapılan Son Değişiklikler, *Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 1(1), s.9-22.

- Genç, N. (2003). Eğitimde Yaratıcı Dramanın Alımlanması, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24, s.196-205.
- Glesne, C. (2013). Nitel Araştırmaya Giriş (2. Baskı). (Çev. A. Ersoy, P. Yalçınoğlu). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kaya, Ö. (2006). İlköğretim 3. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Drama Destekli Eğitimin Yaratıcı Sürece Katkıları, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Keyik, S. (2011). Sanat Eğitimi Derslerinde Yaratıcı Drama Etkinlikleri, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Köksal Akyol, A. (2003). Drama ve Dramanın Önemi, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 1(2), s. 179-192.
- Mccaslin, N. (1990). Creative Drama in the Classroom. New York: Longman.
- Miles, M. B., Huberman, A. M. (2015). Nitel Veri Analizi. (Çev. Ed. S. Akbaba Altun, A. Ersoy). Ankara: Pegem Yayınevi.
- Oğuz, A. (2013). Yaratıcı Drama Yönteminin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sanata Yönelik İlgilerine ve Sanat Eğitimi Dersi Başarılarına Etkisi, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Okvuran, A. (2010). The Relationship Between Arts Education, Museum Education and Drama Education in Elementary Education, Procedia – Social and Behavioral, 2(2), s. 5389-5392.
- Öztürk, A. (2001). Eğitim Öğretimde Yeni Bir Yaklaşım: Yaratıcı Drama, 18, s.251-259.
- San, İ. (1996). Yaratıcılığı Geliştiren Bir Yöntem ve Yaratıcı Bireyi Yetiştirme Bir Disiplin: Eğitsel Yaratıcı Drama. Yeni Türkiye Dergisi, 7, s. 148-160.
- Üstündağ, T. (1998). Yaratıcı Drama Eğitim Programının Öğeleri, Eğitim ve Bilim dergisi, 22(107), s.28-35.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (8. Baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz Arıkan, E.N. (2011). İlköğretim Okullarında Yaratıcı Drama Yönteminin Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılmasının Erişi, Tutum ve Kalıcılığa Etkisi. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Yılmaz, O. ve Şahan, G. (2016). Öğretmen Adaylarının Sanat Eğitimi İhtiyacına Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16(2), s.717-729.